

**Уманський національний університет
садівництва Факультет менеджменту
Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін**

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ» Галузь знань: 20 «Аграрні науки і продовольство» Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство» Освітня програма - «Садово-паркове господарство»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми: обов'язковий	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	3 кредити /90 годин
Семестр	1
Форма контролю	Залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	Доморослий Валентин Іванович Посада: доцент Науковий ступінь: кандидат історичних наук E-mail: Dovaevrobo63@mail.com Orcid: 0000-0003-1682-9430 Зв'язок з викладачем: +3096-775-0-775
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних — 44 години (лекції – 20, практичні заняття – 24), самостійна робота студентів – 46 годин
Передумови для вивчення дисципліни	Освітній компонент «Філософія» базується на знаннях таких дисциплін: «Історія та культура України», «Політологія»,
Мета вивчення дисципліни	Висококваліфікований фахівець повинен розуміти природу соціального функціонування. У зв'язку з цим, соціально-гуманітарні дисципліни, особливо філософія, яка є їхнім фундаментом, посідають одне з центральних місць у підготовці фахівця даного профілю. Окрім того, агроном обов'язково повинен на базовому рівні володіти знанням про світоглядні основи сучасної людини та її психологічні особливості, використовувати таке знання на практиці. У зв'язку з цим, філософія та інші, безпосередньо пов'язані з нею, дисципліни (культурологія, соціологія, політологія, релігієзнавство, психологія тощо) є необхідним теоретичним чинником входження молодого людини до дорослого життя і професійної діяльності

Формат дисципліни	Для денної форми навчання - очний із використанням навчальної платформи для дистанційного навчання MOODLE. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форма навчання та ін.) — змішане навчання з використанням навчальної платформи Moodle, сервісів ZOOM, Google Meet, мобільних додатків.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПШ	<p>ЗК. 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК.3. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.</p> <p>ЗК.4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК.6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК.9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК.12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК.14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПШ	<p>ПРН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, національної гідності та патріотизму.</p> <p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН 13. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.</p> <p>ПРН 16. Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проектів формування об'єктів садово-паркового господарства, що охоплюють різні галузі знань.</p>
Структура курсу	<p style="text-align: center;">Модуль 1</p> <p>Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення</p> <p style="text-align: center;"><i>Лекція № 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Філософія як духовна форма комунікації. Поняття духовності. Комунікативність людського буття. Проблема співвідношення духу і матерії в історії філософії. Іdealізм і матеріалізм. Творчість як основна характеристика філософського осягнення світу. Філософський плюралізм та його сутність. Структура і функції сучасного філософського знання. • Філософія і світогляд. Світогляд як феномен духовного

життя суспільства і особистості. Структура світогляду. Види світоглядних орієнтацій. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософсько-теоретичний.

- Філософія і наука. Історичний взаємозв'язок філософії і науки. Принципові відмінності сучасного філософського і наукового світопізнання. Світоглядне значення сучасної науки.

Лекція № 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження.

- Періодизація та характерні риси античної філософії. Космоцентризм і логоцентризм. Давньогрецька досократівська натурфілософія. Досократівські школи: мілетська, ефеська, елейська, піфагорійська, атомістська. Класичний період: софісти, Сократ, Платон, Арістотель. Філософія елліністичного і римського періодів: епікуреїзм, стоїцизм, кініки і скептики.

- Середньовічна філософія. Ідейні джерела та основна проблематика християнської апологетики. Патристика. Основні принципи релігійно-філософського світогляду. Теоцентризм, креаціонізм, провіденціалізм, есхатологізм. Реалізм, номіналізм, концептуалізм у схоластичній філософії IX - XIII ст. Взаємовідношення віри і розуму в пізній схоластиці.

- Філософська думка епохи Відродження. Основні риси гуманістичного світогляду Ренесансу. Натурфілософія і пантеїзм М. Кузанського і Дж. Бруно. Соціальна філософія Н. Макіавеллі та Е. Роттердамського. Філософські погляди М. Монтеня.

Лекція № 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

- Особливості філософії Нового часу. Механіцизм і нове розуміння свободи. Емпіризм Ф. Бекона і раціоналізм Р. Декарта. Гносеологічні та соціально-політичні концепції Т. Гоббса і Дж. Локка. Раціоналістичні концепції Б. Спінози і Г.В. Лейбніца. Суб'єктивна гносеологія Д. Берклі і Д. Юма.

Філософія французького Просвітництва. Раціоналізм як світоглядна спрямованість і методологія Просвітництва.

Механістичний матеріалізм і сенсуалізм

- у поглядах філософів-просвітителів.

- Особливості німецької класичної філософії. «Коперніканський переворот» в гносеології І. Канта. Філософія діяльності Й.Г. Фіхте. Філософія тотожності Ф.В.Й. Шеллінга. Система і метод філософії Г.В.Ф. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

- Марксистський матеріалізм. Гуманістичні тенденції філософії марксизму.

Лекція № 4. Філософія 19-20 століть.

- Ірраціоналізм як нова духовна орієнтація філософського мислення.

- «Філософія життя». Волюнтаризм А. Шопенгауера. Концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Еволюція психоаналітичної філософії З.

Фрейда. Інтуїтивізм А. Бергсона.

- Екзистенціальна філософія. Джерела сучасного екзистенціалізму. Феноменологічний метод М. Хайдеггера.

Екзистенціалізм К. Ясперса. Проблема приреченості до свободи в філософії Ж.-П. Сартра. Проблема абсурдності людського буття у філософії А. Камю.

- Релігійна філософія неотомізму. Еволюціонізм Тейяра де Шардена. Релігійно-екзистенціальні погляди Г. Марселя.
- Філософські концепції позитивізму і прагматизму. Проблеми методології наукового пізнання в трансформаціях позитивізму, неопозитивізму, постпозитивізму. Концепція істини в філософії прагматизму.
- Філософія постмодернізму.

Модуль 2

Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності

Лекція № 5. Філософська онтологія і гносеологія.

- Онтологія як основа будь-якого філософствування. Основні категорії онтології. Буття і небуття. Форми буття. Модуси небуття. Співвідношення категорії буття, світ, дійсність, об'єктивна реальність, суб'єктивна реальність. Матерія. Рух. Простір і час. Соціальний час і простір.
- Основні завдання гносеології. Сутність і сенс пізнання. Суб'єкт, суб'єктивна природа пізнання. Класифікація суб'єктів і об'єктів пізнання. Види пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального пізнання. Проблема істини.

Lecture № 6. Philosophy of man and consciousness.

- Historical and methodological-scientific varieties of anthropology. Philosophical anthropology, its tasks, functions and methods. Multidimensionality of the human phenomenon. Man as a unity of biological, mental and social. Fundamental human qualities: integrity, absolute value, universality and uniqueness.
- The main categories of phenomenology as a philosophical theory of consciousness. Definition and features of consciousness. The problem of consciousness in the history of philosophy. The structure of consciousness. Consciousness, language, communication. Consciousness and the unconscious. Properties of the ideal.

Лекція № 6. Філософія людини та свідомості.

- Історичні і методологічно-наукові різновиди антропології. Філософська антропологія, її завдання, функції і методи. Багатовимірність феномену людини. Людина як єдність біологічного, психічного і соціального. Фундаментальні якості людини: цілісність, абсолютна цінність, універсальність і унікальність.
- Основні категорії феноменології як філософської теорії свідомості. Визначення та особливості свідомості. Проблема свідомості в історії філософії. Структура свідомості. Свідомість, мова, спілкування. Свідомість та несвідоме. Властивості ідеального.

Лекція № 7. Соціальна філософія та її предмет.

- Основні засади філософського розуміння суспільства. Предмет, проблематика та загальні категорії соціальної філософії.

	<p>Онтологія соціального. «Людина і суспільство» як основна проблема соціальної філософії. Функції соціальної філософії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми організації суспільного буття. Суспільство та суспільні відносини. Елементарні складові суспільства. Соціальна стратифікація та мобільність. Малі та середні соціальні групи. Великі соціальні групи як основні суб'єкти суспільного розвитку. <p>Лекція № 8. Людина в середовищі культури і цивілізації.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Смісложиттєві орієнтації людини як потенції культурного самоздійснення. Поняття культури. Формування уявлень про культуру в історії філософії. Гуманістична сутність феномену культури. Місце людини в культурному середовищі. Співвідношення «Я» - «Інший» як фундамент культурного здійснення особистості. <p>Поняття цивілізації. Основні концепції цивілізаційного процесу. Структура цивілізації. Техніка як філософське поняття. Основні сфери технічності і цивілізованості сучасної людини. Глобальні проблеми сучасності.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Словесні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекція - метод навчання, який передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою. - пояснення - вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону. - бесіда передбачає використання попереднього досвіду з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних знань. З погляду форми проведення виокремлюють два види бесіди: евристичну і репродуктивну. За місцем у навчальному процесі виділяють бесіди: вступну, поточну, підсумкову. <p>Наочні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрація - це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їхньому натуральному вигляді, в динаміці. - ілюстрація - метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (фотографії, малюнки, схеми, графіки та ін.). - спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному чи виробничому середовищі без втручання у ці явища й процеси. <p>Практичні методи навчання. Спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання (практичні та семінарські заняття)</p> <p>Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів. При вивченні дисципліни «Філософія» використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова. Найпоширенішою є групова форма, яка є формою організації навчання в малих групах студентів, об'єднаних загальною навчальною метою за</p>

	<p>опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці зі студентами. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів. При викладанні лекційного матеріалу обов'язковим є використання презентацій що є наочною для студентів та дозволяє краще засвоїти матеріал.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. Виконання завдань, передбачених програмою, — з дотриманням термінів здачі. Відпрацювання пропущених занять — відповідно до графіку консультацій викладача. Порушення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи студента. Методи і критерії оцінювання — поточний контроль, модульний контроль, представлення індивідуальних або групових проєктів, написання есе, участь у дискусіях (70 %), підсумковий контроль (30 %).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бліхар В. Філософія. Ужгород: Говерла, 2021. 440 с. 2. Вільчинський Ю. Філософія. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с. 3. Гнатюк Я. Аналітика філософії. Київ: Кондор, 2020. 236 с. 4. Губерський Л. Філософія. Київ, 2017. 624 с. 5. Доморослий В.І. Малоросійство та його прояви у суспільному житті України на початку ХХ ст. /Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. Вип. 60.-К., 2020. С. 64-71. 6. Еко У. Історія філософії. Античність і Середньовіччя. Київ, 2021. 555 с. 7. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. Ізмаїл: РВ ІДГУ, 2019. 256 с. 8. Карівець І. Актуальні проблеми філософії ХХ – ХХІ ст. Львів, 2021. 321 с. 9. Рябініна О. Філософія. Харків, 2021. 286 с. 10. Симоненко С. Основи філософії. Київ: Центр навч. літератури, 2019. 412 с. 11. Шепетяк О. Філософія. Київ: Місіонер, 2020. 784 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горак Г. І. Філософія: Курс лекцій. Київ, 2017. 235 с. 2. Доморослий В. І. Духовність особистості: соціальний механізм трансформації / В. І. Доморослий / Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. Випуск 541-542. Філософія. - Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – С. 137 - 143 3. Причепій Є. Філософія. Київ: Академвидав, 2018. 592 с. 4. Черній А. Вступ до філософії у конспектному вигляді.. К., 2015. 148 с. 5. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії і онтологія людини. Київ, 2019. 326 с. 6. Щерба С. Філософія. Київ: Кондор, 2018. 315 с.

